

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: L 4, 16 – 30

Text: L 4, 25 – 28 *Po pravdě vám říkám: Mnoho vdov bylo v Izraeli za dnů Eliášových, kdy se zavřelo nebe na tři a půl roku a na celou zemi přišel veliký hlad. A k žádnému z nich nebyl Eliáš poslán, nýbrž jen k oné vdově do Sarepty v zemi sidonské. A mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizeje, a žádný z nich nebyl očistěn, jen syrský Námán." Když to slyšeli, byli všichni v synagoze naplněni hněvem.*

Co se to tam tenkrát vlastně stalo v té synagoze v Nazaretu? Ježíš už v té době začal být známý, protože kázal v různých synagogách v Galileji. Nyní přišel na bohoslužby do rodného města, do Nazareta. Tam ho všichni znali jako syna tesaře Josefa. V synagoze mohl každý dospělý muž při bohoslužbách číst z bible tak jako u nás, jen s tím rozdílem, že u nás mohou číst i ženy. Když se Ježíš, jako slavný rodák, objevil v nazaretské synagoze, pochopitelně toho využili a požádali ho o čtení z bible a také, aby k tomu něco řekl. V tu sobotu se zrovna četlo z Izaiáše. Ježíš rozvinul svitek v místě, kde Hospodinův služebník přijímá úkol vyhlásit zajatcům propuštění. Je to připomínka tzv. milostivého léta. To bylo ustanovení o odpouštění všech dluhů po určité době. Je to skutečně radostná zpráva, když se vyhlásí, že se všechny dluhy odpouštějí. Je to zvláštní privilegium izraelského národa, že mají v Mojžíšově zákoně takovýto paragraf. Sice se v praxi pravděpodobně moc neuplatňoval, a tak si židé jeho naplnění spojovali až s mesiášským věkem. Až přijde pomazaný král, tzv. Mesiáš, ten vyhlásí milostivé léto a nový začátek pro všechny, kdo patří k Božím lidu. Je to pěkné čtení, tato část Izaiášova proroctví. Takové nadějně. Posluchači byli rádi, že Ježíš vybral právě tento oddíl. Když dočetl, posadil se, protože v synagoze se kázalo vsedě a všichni napjatě čekali, co k tomu Ježíš řekne.

Promluvil k nim: „Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ A mluvil dál o milosti Boží, o lásce a odpouštění, a moc dobře se to poslouchalo, takže mu všichni příkyvovali a chválili ho. Prostě, jak už to tak bývá, když posluchači plně neporozumí tomu, co jim kazatel chtěl říci. Byli hrdí na to, že také od nich z Nazaretu, o kterém se říkávalo, že odtamtud nic dobrého nevzejde, tak že tam mají nadaného bohoslovce, z něhož časem jistě bude šikovný rabín. Jen kdyby nebyl pořád tak v trapu. Káže všude možně a tady, kde je doma se ani pořádně neukáže. Slyšíme o něm z okolí, jak je dobrý, co všechno dělá, tak by mohl působit u nás, v naší synagoze.

Ježíš tušil, co si lidé v lavicích šeptají, proto řekl: „Jistě mi řeknete toto přísloví: Lékaři, uzdrav sám sebe! O čem jsme slyšeli, že se dalo v Kafarnaum, učiň i zde, kde jsi doma. Amen, pravím vám, žádný prorok není vítán ve své vlasti. Vezměte si takového Elijáše. Byl to prorok v severním Izraeli. Mohl se věnovat mnoha izraelským vdovám v době hladu. A vzpomeňte si, Bůh ho poslal zrovna jen k jedné pohanské vdově v zemi sidonské. Anebo Eliáš: mohl uzdravovat jenom samé izraelské malomocné a on na just uzdravil zrovna toho pohanského Námána.

Když to posluchači v synagoze slyšeli, tak je to strašně vytočilo. Co tím chce Ježíš jako říci? Chce snad vyhlásit léto milosti Hospodinovy i pro pohany? Vždyť ti na to nemají žádný nárok. Boží milost se týká jen Božího lidu a ne bezbožných pohanů. Ať se napřed stanou židy, a pak prosím, ať je třeba uzdravuje. Ale pokud se cítí být poslaný Bohem, aby zvěstoval radostnou zvěst, tak ať pamatuje, že je poslán jen k ovcím z lidu

izraelského! Mimochodem, Ježíš tuto větu použil, když ho pak nějaká syrofeničanka prosila o pomoc: Víš, že jsem prý poslán jen k ovcím z lidu izraelského. Na vás, pohany, se židé dívají jako na psy!“ Ale ta žena se tenkrát nenechala odbýt a projevila tak obrovskou víru. Ale židé v Nazaretu nemohli pochopit, že by se Ježíš dobrovolně věnoval pohanům. To je doslova uráželo. A tak je to rozčílilo, že ho vyhnali nejen ze synagogy, ale i z města a nejráději by Ježíše svrhli ze skály, kdyby od nich neodešel.

Bratři a sestry, když tak sledujeme ten příběh, na čí straně jsme my? Já vím, jasně že na Ježíšově. Ale kdyby přišel Ježíš mezi nás, a vyhlásil v našem sboru svůj strategický plán, že se jako kazatel nebude věnovat lidem ve sboru, ale hlavně lidem mimo sbor, chtěli byste takového kazatele? Ve sboru je spousta členů, které je třeba navštívit, ale co když chce kazatel navštěvovat právě lidi nevěřící? Církev tu přece není sama pro sebe. Zapamatujme si, že církev je tu pro ty, kteří do ní nepatří. To je Ježíšův program, který vyhlásil už v Nazaretu. Židé nepomysleli na to, že ti chudí, kterým je třeba přinést radostnou zvěst, mohou být i pohané. A zajatci, kterým je třeba vyhlásit propuštění jsou nejvíce právě lidé mimo církev. A slepí, kterým je třeba navrátit zrak jsou lidé nevěřící. A zdeptaní, kteří potřebují propustit na svobodu jsou právě ti největší hříšníci. Ti nejvíce potřebují zakusit léto milostivé. A to je ta hlavní provokace dnešního textu: Pro koho tu jsme my? Abychom si tu na svém písečku vytvářeli nějaké své vyhráté gheto? Abychom se tu zavřeli v kostele, protože tady je nám spolu dobře? A co ti venku? Chceme, aby Ježíš byl tady s námi v kostele, ale co když on působí právě někde mezi pohany? A líbilo by se nám vůbec jeho působení tady? Nebyl by pro nás příliš pohansky zaměřený? Bratři a sestry, když jsem pracoval v radě křesťanského rádia TWR v Brně, tak jsme si kladli vážnou otázku: Lidé z církve, kteří rádio podporovali, si přáli, aby vysílání bylo více misijní. Ale pracovníci rádia jim logicky namítli: Ano, my budeme více misijní, ale vám se ten program pak nebude líbit, protože bude zaměřený do světa, a ne do církve. A myslím, že tak to mají i mnohé sbory. Chtěly by oslovovat lidi ze světa, ale přitom nechtějí opustit svoji náboženskou hantýrku a své zvyky. Ale pak se minou s cílem, který si vytyčili.

Milí přátelé, Ježíš, když citoval proroka Izaiáše, bylo to jeho programové prohlášení. Jeho strategická vize. Ale v Nazaretské synagoze na to vůbec nebyli připraveni. Viděli jen sami sebe. Neměli v plánu otevřít se světu. A proto od sebe Ježíše zahnali a on z jejich středu odešel. Budiž to pro nás poučením, abychom nebyli podobně sebestřední a abychom mysleli nejen na ty, kteří jsou v kostele doma, ale i na ty, kteří z nás a z našeho jednání mají pocit, že k nám nepatří. Ale Ježíš právě jim přináší radostnou zvěst, navrácí jim zrak a vyhlašuje nad nimi léto milosti Hospodinovy. Buď mu za to chvála a dík.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, přinášíš evangelium a vyhlašuješ léto milosti Hospodinovy všem bez rozdílu. Kéž se nad tím nepohoršujeme ale sdílíme svou víru a vyznáváme ji všichni společně. Amen.*